

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Infrastruktury

KIN – 4101-002-03/2014
P/14/032

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/032 - Gospodarowanie zasobami najstarszych budynków komunalnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Infrastruktury
Kontroler	Wojciech Tokarski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88543 z dnia 15 maja 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy ul. Walewska 4, 04-022 Warszawa (zwany dalej także ZGN, Zakład lub jednostka).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Gronkiewicz, dyrektor ¹ . (dowód: akta kontroli str. 130)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy, w zakresie gospodarowania zasobami najstarszych budynków komunalnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zakład zarządzał zasobem budynków i lokali komunalnych, znajdujących się na obszarze dzielnicy Praga Południe, realizując związane z tym zadania w ramach środków finansowych określanych w budżecie m.st. Warszawy. Zakład wykonywał zadania w zakresie bieżącej konserwacji i obowiązkowych przeglądów technicznych instalacji zarządzanego zasobu nieruchomości komunalnych na poziomie koniecznym dla utrzymania budynków w niepogorszonym stanie technicznym, a ich instalacji we właściwej sprawności. W ZGN realizowane były zadania remontowe i inwestycyjne dla poprawy stanu technicznego i wyposażenia budynków w podstawowe centralne instalacje (m.in. centralne ogrzewanie, centralna ciepła woda), w tym w ramach wieloletnich programów inwestycyjnych związanych z modernizacją komunalnych budynków mieszkalnych prowadzonych z inicjatywy właściwych jednostek i organów gminy (m.in. programu „Ciepło sieciowe w budynkach komunalnych”). Jakkolwiek w wyniku realizacji ww. zadań następowała poprawa w zakresie stanu budynków i ich wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczne i sanitarne, to w znacznej części najstarszych budynków komunalnych na terenie Dzielnicy Praga Południe nie doprowadzono do osiągnięcia odpowiedniego standardu warunków mieszkaniowych.

¹ Pan Janusz Gronkiewicz jest dyrektorem Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy od 01.02.2012 r. Poprzednio funkcję tę pełnił p. Janusz Sękowski.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W badanym okresie, w zakresie budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania przed 14.08.1961 r.³ nastąpiły m.in.:

- zmniejszenie udziału budynków kwalifikowanych do naprawy bieżącej z 54,1% w 2011 r. do 32,7% w 2013 r., jednak udział budynków kwalifikowanych do naprawy głównej utrzymał się na niezmiennym poziomie (4,7% w 2011 r. i 2013 r.),
- wzrost udziału budynków wyposażonych w centralne ogrzewanie (c.o.) z 10,1% na koniec 2011 r. do 14,6% na koniec 2013 r.,
- wzrost udziału budynków wyposażonych w centralną ciepłą wodę (c.c.w.) z 5,2% na koniec 2011 r. do 9,2% na koniec 2013 r.

Wszystkie budynki mieszkalne oddane do użytkowania przed 14.08.1961 r. posiadały instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną.

NIK zaznacza przy tym, że realizowane tempo poprawy stanu budynków w ww. zakresie determinowane było ograniczonymi możliwościami finansowymi w odniesieniu do występujących potrzeb dotyczących zarządzanego zasobu najstarszych budynków komunalnych.

Nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli dotyczyły nierzetelności w prowadzeniu ksiąg obiektu budowlanego, terminów przeprowadzania kontroli okresowych oraz wywiązywania się z obowiązku realizacji decyzji wydanych przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zarządzanie zasobem budynków komunalnych

W okresie objętym kontrolą zasobem budynków komunalnych na obszarze Dzielnicy Praga Południe zarządzała jednostka budżetowa m.st. Warszawy – „Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy”. Zarządzanie powierzone zostało Uchwałą Nr XLIII/1022/2004 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 2 grudnia 2004 r.⁴ Jednostka zgodnie ze Statutem, stanowiącym załącznik do ww. uchwały, zobowiązana była m.in. do gospodarowania i zarządzania zasobem lokalowym i powierzonym zasobem nieruchomości m.st. Warszawy na obszarze Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy.

(dowód: akta kontroli str. 3-10)

W okresie objętym kontrolą liczba najstarszych budynków ogółem uległa zmniejszeniu o 32 budynki tj. z 817 (wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.) do 785

³ t.j. przed dniem, wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. Prawo budowlane (Dz. U. nr 7, poz. 46 ze zm. – została uchylona z dniem 1 marca 1975 r. przez art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 października 1975 r. Prawo budowlane – Dz. U. z 1974 r. Nr 38, poz. 229 z zm.) oraz przepisów wykonawczych regulujących warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać obiekty budownictwa powszechnego, obejmujące swoim zakresem również budownictwo mieszkaniowe – Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury z dnia 21 lipca 1961 r. (Dz. U. Nr 38 poz. 196 z zm.) – uchylone z dniem 1 września 1996 r. przez § 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane budownictwa powszechnego Dz. U. 1996 r. Nr 26, poz. 157.

⁴ Uchwała Nr XLIII/1022/2004 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie przekształcenia zakładu budżetowego m.st. Warszawy pod nazwą „Zakład Administrowania Nieruchomościami Dzielnicy Praga Południe w Gminie Warszawa Centrum w jednostkę budżetową m.st. Warszawy pod nazwą „Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy” (Dz. Urz. W. M. z 2004 r. Nr 309 poz.9588 ze zm.).

(wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.), w tym w części budynków komunalnych mieszkalnych o 20, tj. z 466 (wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.) do 446 (wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.). Przyczynami zmniejszenia liczby najstarszych budynków były m.in.: zwroty nieruchomości spadkobiercom byłych właścicieli, przekazywanie budynków Zarządom Wspólnot Mieszkaniowych oraz dokonywanie rozbiórki wyłączonych z eksploatacji budynków z uwagi na ich zły stan techniczny.

(dowód: akta kontroli str. 89, 95-96)

ZGN posiadał strukturę organizacyjną, która umożliwiała realizację powierzonych zadań⁵. W Zakładzie zatrudnione były osoby posiadające uprawnienia budowlane niezbędne do wykonywania kontroli okresowych wymaganych przez ustawę – Prawo budowlane⁶. Przeglądy, których wykonanie wymagało przeprowadzenia pomiarów i badań, w tym m.in.: dokonywane co najmniej raz w roku przeglądy kominiarskie, gazowe oraz badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej dokonywane co najmniej raz na pięć lat, przeprowadzane były przez firmy zewnętrzne, zatrudniające osoby posiadające wymagane uprawnienia. Nadzór nad tymi czynnościami sprawowali Inspektorzy Nadzoru Inwestorskiego, zatrudnieni w ZGN.

(dowód: akta kontroli str. 96, 132-143)

Zakład prowadził gospodarkę finansową według zasad określonych dla jednostek budżetowych. Podstawą gospodarki finansowej był roczny plan finansowy obejmujący dochody i wydatki jednostki. Projekty rocznych planów finansowych opiniowane były przez Zarząd i Radę Dzielnicy. Ostateczne, zatwierdzone wielkości środków na działalność ZGN w danym roku, określone były w Załączniku Dzielnicy Praga Południe do uchwały Rady Miasta Stołecznego Warszawy w sprawie budżetu⁷.

(dowód: akta kontroli str. 5-7, 130-131)

ZGN od 31.09.2011 r., prowadził ewidencję nieruchomości i zasobów lokalowych w formie elektronicznej⁸. W okresie wcześniejszym, ewidencja prowadzona była w formie papierowej. Ewidencja obejmowała dane dotyczące m.in.: adresu, powierzchni działki budowlanej, powierzchni zabudowy, nr księgi wieczystej, daty przejęcia, typów obiektów budowlanych i rodzaju ich własności, wieku budynków, roku remontu kapitalnego, liczby lokali oraz ich powierzchni użytkowej, wyposażenia w instalacje techniczne: elektryczną, wodno-kanalizacyjną, gazową, c.o., c.c.w. Dane aktualizowane były na koniec kolejnych miesięcy, co umożliwiało przekazywanie organom miasta bieżących informacji o zarządzanym zasobie.

(dowód: akta kontroli str. 35-37, 47, 115-124)

⁵ W okresie niniejszej kontroli strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Zakładu określał Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 41/13 Dyrektora Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy z dnia 26.09.2013r. ze zm. Poprzednio obowiązywał Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 30/08 Dyrektora Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy z dnia 26.09.2008 r. ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Nr 22/10 Dyrektora Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy z dnia 24.06.2010r.

⁶ Art. 62 ust.1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r Prawo budowlane (Dz. U z 2013 r., poz. 1409 ze zm.).

⁷ W latach 2011 - 2013 były to niżej wymienione Uchwały budżetowe:

2011 rok - Uchwała Nr VI/101/2011 Rady m.st. Warszawy z dnia 13 stycznia 2011 roku,

2012 rok - Uchwała Nr XXIX/632/2011 Rady m.st. Warszawy z dnia 15 grudnia 2011 roku,

2013 rok - Uchwała Nr XLVI 11/1302/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 13 grudnia 2012 roku.

⁸ W programie „Xpertis” Zarządzanie Lokalami.

Roczne sprawozdania z działalności Zakładu w okresie objętym kontrolą, do których przygotowania zgodnie §12 Statutu zobowiązany był Dyrektor Zakładu, zostały zatwierdzone przez Zarząd Dzielnicy Praga Południe oraz pozytywnie zaopiniowane przez Radę Dzielnicy, a następnie przedstawione Prezydentowi m.st. Warszawy.

(dowód: akta kontroli str. 96)

W badanym okresie, w ramach kontroli i nadzoru nad wykonywaniem zadań przez Zakład, przeprowadzono łącznie 8 kontroli ze strony m.st. Warszawy i Dzielnicy Praga Południe. Realizacja zaleceń pokontrolnych, jak wyjaśnił Dyrektor ZGN, omawiana była na cotygodniowych naradach kierownictwa ZGN, a zalecenia wdrażano poprzez wydawanie poleceń służbowych oraz zarządzeń Dyrektora ZGN.

(dowód: akta kontroli str. 111-114, 145-146)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Utrzymanie budynków w należyтым stanie technicznym, w tym instalacji oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa ich użytkowania

Dla poszczególnych budynków stanowiących zasób komunalny m.st. Warszawy znajdujących się na terenie Dzielnicy Praga Południe, ZGN prowadził książki obiektu budowlanego, wymagane przepisem art. 64 ust. 1 ustawy - Prawo budowlane⁹.

Szczegółowym badaniem objęto 11 książek. Wszystkie książki założone zostały w 1999 r., posiadały format A-4. Strony książek były ponumerowane oraz zabezpieczone w sposób chroniący przed ich usunięciem lub wymianą, książki były wykonane w sposób trwały zapewniający przydatność do użytkowania w całym okresie użytkowania obiektu. Wpisy do książek obiektu budowlanego obejmowały: podstawowe dane identyfikujące obiekt, dane ogólne o obiekcie wraz z wykazem dokumentacji, plan sytuacyjny obiektu, protokoły kontroli oraz badań określonych w art. 62 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo budowlane, a także informacje o przeprowadzanych remontach i przebudowach obiektu, jeśli były przeprowadzane. Do książek obiektu budowlanego dołączano protokoły z okresowych kontroli obiektu budowlanego bądź jego instalacji oraz przeprowadzania ocen i ekspertyz dotyczących stanu technicznego budynku bądź jego elementów i instalacji.

W badanych książkach obiektu budowlanego stwierdzono przypadki braku aktualizacji danych dotyczące właściciela zasobu i podmiotu zarządzającego.

(dowód: akta kontroli str.160, 161, 175, 177, 186, 187, 194, 196, 201, 202, 267, 287, 310, 330, 357, 372)

⁹ Art. 64 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane, zobowiązujący m.in. zarządcę do prowadzenia książki obiektu budowlanego. Książka obiektu budowlanego jest dokumentem, w którym należy zapisywać informacje dotyczące przeprowadzonych badań i kontroli stanu technicznego obiektu, przeprowadzonych remontów oraz innych robót budowlanych wykonywanych w obiekcie budowlanym. Do książki obiektu budowlanego dołącza się dokumenty, które właściciele i zarządcy tych obiektów są obowiązani przechowywać, a także protokoły z przeprowadzonych kontroli obiektu oraz wszelkie, to znaczy sporządzane zarówno na podstawie nakazów właściwych organów, jak i z inicjatywy własnej, oceny i ekspertyzy dotyczące stanu technicznego obiektu. Naruszenie obowiązku prowadzenia książki obiektu budowlanego stanowi wykroczenie i jest zagrożone, na podstawie art. 93 pkt 9 ustawy – Prawo budowlane, karą grzywny.

W wyniku badania ww. 11 ksiązek obiektów budowlanych stwierdzono, że: we wszystkich badanych budynkach, w latach 2011-2013 zostały wykonane wymagane co najmniej raz w roku kontrole okresowe oraz przeglądy przewodów kominowych, jednakże nie wszystkie kontrole były przeprowadzone w porze wiosennej, co było niezgodne z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych¹⁰. W odniesieniu do wszystkich budynków był spełniony wymóg kontroli okresowej przeprowadzanej co najmniej raz na 5 lat.

(dowód: akta kontroli str. 276-279, 296-301, 321-322, 340-343, 362-364, 383-385)

Kontrole wykonywane były przez osoby posiadające zgodnie z art. 62 ust. 4-6 ustawy – Prawo budowlane, wymagane uprawnienia budowlane lub kwalifikacje specjalistyczne.

W badanym okresie w zakresie stanu technicznego budynków przeprowadzane były kontrole zewnętrzne przez podmioty dokonujące przeglądów kominiarskich oraz przez organy nadzoru budowlanego.

W latach 2011 – 2013, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB) ze względu na zły stan techniczny budynku wydał łącznie 7 decyzji o konieczności ich opróżnienia. W 5 decyzjach zastosowano rygor natychmiastowej wykonalności. Dwie decyzje dotyczące opróżnienia budynków na okres 1 roku dla przeprowadzenia remontu, zostały wykonane w części dotyczącej opróżnienia budynków, jednak z uwagi na zły stan techniczny i nieopłacalność remontu, Zarząd Dzielnicy Praga-Południe podjął uchwały o wyłączeniu tych budynków z eksploatacji.

Spośród 5 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, 3 decyzje zostały wykonane, 2 (wydane w 2011 r. i 2013 r.) do czasu zakończenia czynności kontrolnych znajdowały się w trakcie realizacji, z uwagi na przedłużającą się procedurę opróżnienia zasiedlonych lokali mieszkalnych.

Ponadto, w badanym okresie, w trakcie realizacji znajdowało się 5 decyzji PINB dotyczących opróżnienia budynków, które wydane zostały przed 2011 r., w tym 2 z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Powodem braku wykonania pełnego zakresu obowiązków wskazanych w decyzjach z rygorem natychmiastowej wykonalności był: brak środków finansowych oraz przedłużająca się procedura związana z opróżnieniem zasiedlonego lokalu mieszkalnego.

(dowód: akta kontroli str. 90-91 i 408-411)

W wyniku przeprowadzonych oględzin 5 obiektów mieszkalnych, w odniesieniu do których wydane zostały decyzje PINB nakazujące ich opróżnienie stwierdzono, że: w 4 przypadkach (budynki przy: ul. Łukowskiej 28, ul. Komorskiej 30 (oficyna), ul. Serockiej 33 i Domeyki 7) budynki zostały opróżnione, wykonano doraźne zabezpieczenia uniemożliwiające dostęp do nich osób trzecich oraz umieszczono na nich zawiadomienia o stanie zagrożenia bezpieczeństwa ludzi.

W 1 przypadku (budynek przy ul. Pułtuskiej 4) w budynku pozostawało jeszcze 6 lokali zasiedlonych, co związane było z oczekiwaniem na wskazanie lokali zastępczych.

W budynku zastosowano zabezpieczenia tymczasowe w odniesieniu do uszkodzonych balkonów.

(dowód: akta kontroli str. 90, 429-431, 441-444)

W badanym okresie, dla żadnego z najstarszych budynków komunalnych ZGN nie posiadał dokumentacji budowy oraz powykonawczej, o której mowa w art. 60

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych – Dz. U. Nr 74, poz. 836 ze zm.

ustawy – Prawo budowlane, a dokumentacji technicznej remontów i modernizacji wykonanych przed 1 stycznia 1995 r. nie posiadało ponad 90% najstarszych budynków. Zastępca Dyrektora ZGN ds. Technicznych wyjaśnił, że większość najstarszych budynków została wybudowana przed II wojną światową, a ZGN przejął je w administrowanie wiele lat później, stąd braki przedmiotowej dokumentacji, a ze względu na wysokie koszty wykonania dokumentacji technicznej budynków, pozyskiwana jest ona przy okazji wykonywania w budynkach remontów lub modernizacji, które wymagają wykonania projektu technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 438-440)

W latach 2011-2013, w najstarszych budynkach komunalnych zarządzanych przez ZGN, w 18 przypadkach nastąpiły zmiany sposobu użytkowania obiektu bądź jego części. W większości, tj. w 15 przypadkach dotyczyło to przekwalifikowania lokalu mieszkalnego na użytkowy. Dla ww. lokali o zmienionym sposobie użytkowania, ZGN otrzymał kopie uchwał Zarządu Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy stanowiące o zmianie ich użytkowania.

(dowód: akta kontroli str. 61-87)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie doprowadzenie do wykonania 4 decyzji¹¹ PINB z rygorem natychmiastowej wykonalności nakazujących opróżnienie budynków ze względu na zły stan techniczny, wydanych w okresie 2009-2013 r.

Zastępca Dyrektora ds. Technicznych w ZGN wyjaśnił, m.in. że przyczyny stosunkowo długiego czasu, który upłynął od wydania decyzji nakazującej opróżnienie budynku do jej całkowitego wykonania wynikają z przewlekłości postępowań sądowych oraz wielości etapów czynności cywilnych, procesowych i egzekucyjnych, mających na celu opróżnienie lokalu, jeśli lokator odmówił opuszczenia lokalu, pomimo rygoru natychmiastowej wykonalności wydanej przez PINB decyzji¹².

(dowód: akta kontroli str. 411)

2. W 3 spośród 11 ksiąg obiektu budowlanego zmiany wpisów wprowadzane były nieprawidłowo, tj. poprzez zamalowywanie poprzedniego wpisu i zamieszczanie na zamalowanym miejscu nowego zapisu, co było niezgodne z §6 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹³. Nieprawidłowości w tym zakresie dotyczyły wpisów: w tablicach nr 2 ksiąg obiektu budowlanego przy: ul. Łukowskiej 28, ul. Komorskiej 30 (oficyna) oraz ul. Osieckiej 54.

(dowód: akta kontroli str. 161, 177, 187)

3. W 9 spośród 11 ksiąg obiektu budowlanego nie dokonywano wpisów aktualizujących, w wyniku czego na stronach tytułowych ksiąg obiektu budowlanego widniały nieaktualne pieczętki podmiotu zarządzającego zasobem.

¹¹ Decyzji 30/2009 z 20.02.2009 r.; Decyzji 296/2010 z 17.11.2010 r.; Decyzji Nr PINB IVOT/465/2011 z 18.10.2011 r. i Decyzji Nr PINB IVOT/389/2013 z 18.10.2013 r.

¹² Etapy postępowań to: 1) czynności samodzielne wierzyciela, konieczne przed ubieganiem się o wyrok eksmisyjny, 2) wniosek do sądu i uzyskanie prawomocnego wyroku, 3) wniosek o wydanie klauzuli wykonalności prawomocnego wyroku, 4) wezwanie przedegzekucyjne do dłużnika zobowiązanego wyrokiem, 5) wniosek do komornika o wykonanie wyroku, jeśli nie został wykonany dobrowolnie, 6) eksmisja.

¹³ Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Zgodnie z §6 ust. 4 rozporządzenia, sprostowania błędów we wpisach dokonuje się przez przekreślenie wyrazów pojedynczą linią oraz umieszczenie daty i podpisu osoby dokonującej zmiany.

Było to niezgodne z przepisem §6 ust. 1¹⁴ rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego.

Nieprawidłowości w tym zakresie dotyczyły wpisów do ksiąg obiektu budowlanego przy: ul. Łukowskiej 28, ul. Komorskiej 30 (oficyna), ul. Osieckiej 54, ul. Makowskiej 99, ul. Żółkiewskiego 27 (oficyna), ul. Lubienieckiej 10, ul. Zaliwskiego 23, ul. Pułtuskiej 4 i ul. Hetmańskiej 36.

(dowód: akta kontroli str. 160, 175, 186, 194, 201, 267, 287, 310, 330, 357, 372)

4. W 5 spośród 11 ksiąg stwierdzono nieprawidłowe dane lub brak danych dotyczących właściciela obiektu. Nieprawidłowości te wystąpiły w księgach obiektów przy ul.: Komorskiej 30, Łukowskiej 28, Osieckiej 36, Osieckiej 54 i Siennickiej 3.

(dowód: akta kontroli str. 161, 177, 187, 196, 202)

Zastępca Dyrektora ds. Technicznych w ZGN wyjaśnił, że realizacja zadań w ww. zakresie należała do pracowników komórki technicznej uprawnionych do dokonywania wpisów w księgach obiektu budowlanego. Ponadto wyjaśnił, że brak wpisów aktualizujących zmianę zarządcy był niedopatrzaniem wynikającym z przeświadczenia, że zmiana wyłącznie w jednym elemencie nazwy zakładu bez zmiany siedziby i zakresu terytorialnego nie stanowi naruszenia obowiązku nałożonego § 6 ust 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. Stwierdził również, że istniejące zapisy dokonane zostały przy braku jednolitej instrukcji prowadzenia zapisów, stąd zróżnicowana forma i treść, która zostanie zweryfikowana. Stwierdził również, że zostanie wystosowany dla pracowników odpowiedni dokument wewnętrzny regulujący sposób nanoszenia zmian na dokumentach.

(dowód: akta kontroli str. 436-437)

5. W jednym przypadku (budynek przy ul. Łukowskiej 28) spośród 11 zbadanych ksiąg obiektu budowlanego, brak było wpisów oraz protokołów dotyczących wykonania kontroli przeprowadzanych co najmniej raz w roku na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo budowlane, z okresu 3 lat poprzedzających kontrolę tego rodzaju przeprowadzoną w 2011 r. Pierwsza kontrola w badanym okresie, obejmująca sprawdzenie szeregu elementów i instalacji wymienionych w ww. przepisie, wg zakresu objętego protokołem z przeglądu technicznego - typu A, przeprowadzona została w dniu 06.06.2011 r., tj. po ok. 4 latach od poprzedniej kontroli udokumentowanej protokołem typu A z dnia 05.06.2007 r.

Kolejne protokoły z przeglądów technicznych - typu A, sporządzane z częstotliwością zgodną z ww. przepisem art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 166-169, 242-253)

Z-ca Dyrektora ds. Technicznych w ZGN wyjaśnił, że: „Brak zapisu i wykonania przeglądu typ A w 2008 r. stanowiło niedopatrzanie osoby upoważnionej do dokonywania wpisów, do obowiązków której należało kontrolowanie i monitorowanie terminowości wykonywania przeglądów.

Brak zapisu o wykonaniu przeglądu typ A w 2009 r. wynikało z terminu wykonania przeglądu typ B „pięcioletniego” z dnia 10 marzec 2009 r., który swoim zakresem obejmuje w całości elementy przeglądu typ A.

Brak przeglądu typ A za rok 2010 został spowodowany trudnościami kadrowymi w I półroczu - inspektor budowlany nie dopełnił obowiązku przed rozwiązaniem umowy o pracę, jak też zataił ten fakt przed przełożonymi. Osoba upoważniona

---

¹⁴ Wpisy do książki powinny być dokonywane w dniu zaistnienia okoliczności, dla której jest wymagane dokonanie odpowiedniego wpisu.

do wpisów również nie powiadomiła przełożonych o tym niedociągnięciu i także obecnie nie pracuje w Zakładzie.

(dowód: akta kontroli str. 437)

6. Według wpisów zawartych w 6 spośród 11 ksiąg odnotowane kontrole okresowe w latach 2011-2013 przeprowadzane były niezgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków, tj. nie w porze wiosennej. Nieprawidłowości te dotyczyły obiektów przy ul. Zaliwskiego 23, ul. Pułtuskiej 4, ul. Hetmańskiej 36, ul. Lubienieckiej 10, ul. Żółkiewskiego 27 (oficyna) i Makowskiej 99, w których kontrole okresowe przeprowadzane co najmniej raz w roku na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo budowlane, wykonywane były w okresie październik - listopad. W okresie wrzesień – październik dokonywane były także okresowe przeglądy przewodów kominowych w 3 z ww. 6 obiektów, tj.: w budynku przy ul. Pułtuskiej 4 wszystkie przeglądy tego typu w latach 2011-2013 wykonywane były we wrześniu, w budynku przy ul. Makowskiej 99 przeglądy te w latach 2011-2013 wykonywane były w październiku a w budynku przy ul. Żółkiewskiego 27 (oficyna) ww. przegląd w 2013 r. wykonany został we wrześniu.

(dowód: akta kontroli str. 276-279, 296-301, 321-322, 340-343, 362-364, 383-385)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

3. Działania na rzecz poprawy standardu wyposażenia budynków, w tym prowadzone modernizacje i remonty

ZGN dysponował danymi odnośnie stanu technicznego zarządzanego zasobu mieszkaniowego, w tym w podziale na budynki w stanie technicznym kwalifikującym do naprawy głównej, naprawy bieżącej i konserwacji. Wg tych danych:

- w 2011r. - 252 najstarsze budynki mieszkalne (tj. 54,1% tego zasobu) wymagały naprawy bieżącej, 22 (4,7%) naprawy głównej, 26 (5,6%) przeznaczono do opróżnienia i wyburzenia, a 2 (0,4%) do opróżnienia i sprzedaży,
- w 2012 r. - 169 najstarszych budynków mieszkalnych (tj. 37,1% tego zasobu) wymagało naprawy bieżącej, 21 (4,6%) naprawy głównej, 26 (5,7%) przeznaczono do opróżnienia i wyburzenia, a 3 (0,7%) do opróżnienia i sprzedaży,
- w 2013 r. - 146 najstarszych budynków mieszkalnych (tj. 32,7% tego zasobu) wymagało naprawy bieżącej, 21 (4,7%) naprawy głównej, 27 (6,1%) przeznaczono do opróżnienia i wyburzenia, a 2 (0,4%) do opróżnienia i sprzedaży.

(dowód: akta kontroli str. 89, 92)

Potrzeby finansowe związane z remontami i modernizacjami budynków ujęte zostały w „Szczegółowym wykazie finansowych potrzeb remontowych w zasobach administrowanych przez ZGN Praga-Południe”. Wykaz ten (opracowany w 2012 r. i aktualizowany co pół roku) zawierał szacunkowe potrzeby finansowe dla każdego budynku, których zrealizowanie pozwoliłoby przystosować administrowany przez ZGN zasób m.st. Warszawy, do obowiązujących norm budowlanych i standardów wyposażenia, a w szczególności docieplenia budynków, doposażenia w niezbędne instalacje centralnego ogrzewania i centralnej ciepłej wody oraz instalacje elektryczne i wodno-kanalizacyjne. Wynikający z niego zakres planowanych prac remontowych i modernizacyjnych uwzględniał stan prawny budynku. W budynkach, do których zostały zgłoszone roszczenia, przewiduje się tylko prace związane z wymianą elementów, które mogą powodować zagrożenia (np. instalacje elektryczne czy gazowe). Za podstawowe kryterium planowania prac remontowych

przyjęto likwidację zagrożeń (remonty kominów, balkonów itp.) oraz wykonanie prac wynikających z decyzji PINB.

W latach 2011-2013 ZGN sporządzał na każdy rok budżetowy „plan rzeczowo - finansowy remontów oraz inwestycji i modernizacji”. Plany te podlegały w ciągu roku aktualizacjom, które wynikały np. z przyznania przez Zarząd Dzielnicy Praga Południe dodatkowych środków finansowych z budżetu Dzielnicy, umożliwiających rozszerzenie zakresu zaplanowanych robót, czy też były wynikiem wprowadzenia Uchwałą Rady m.st. Warszawy nowych zadań inwestycyjnych, finansowanych ze środków budżetu miasta. W planach w pierwszej kolejności uwzględniane były prace remontowe wynikające z wydanych decyzji PINB i innych organów (Straż Pożarna, Konserwator zabytków) oraz wynikające z potrzeby pilnego wykonania robót budowlanych z uwagi na bardzo zły stan techniczny obiektu lub likwidację zagrożeń.

Plan rzeczowo - finansowy remontów oraz inwestycji i modernizacji na dany rok, jak również jego aktualizacje były zatwierdzane na wniosek Dyrektora ZGN, uchwałą Zarządu Dzielnicy Praga - Południe m.st. Warszawy. Określane dla ZGN środki na remonty były niższe od wnioskowanych potrzeb przez jednostkę, i tak: w 2011 r. ZGN otrzymał 51% wnioskowanej kwoty, w 2012 r. 29,2%, a w 2013 r. 21,8%.

W latach 2011 - 2013 ZGN realizował wieloletnie programy inwestycyjne związane z modernizacją komunalnych budynków mieszkalnych, w tym doposażeniem w różnego typu media. Był to np.: program „Ciepło sieciowe w budynkach komunalnych”¹⁵, którego celem było polepszenie warunków życia mieszkańców budynków komunalnych, poprawa stanu technicznego budynków, a tym samym ich efektywności energetycznej i ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 394-399)

Przeznaczone dla ZGN w latach 2011 - 2013 środki finansowe na realizację robót remontowych ulegały sukcesywnemu zmniejszeniu tj. z 6.555 tys. zł¹⁶ w 2011 r. do 1.957 tys. zł w 2013 r. Środki finansowe zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, a wysokość ich wykorzystania wyniosła odpowiednio 100% w 2011 r., 87,2% w 2012 r. i w 92,5% w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 93)

W okresie objętym kontrolą, w związku ze złym stanem technicznym budynków, podjęto 4 decyzje (przez Zarząd Dzielnicy) o wyłączeniu najstarszych budynków z eksploatacji. Przyczyną podjęcia decyzji o ich wyłączeniu z eksploatacji był brak opłacalności wykonania remontu.

(dowód: akta kontroli str. 88-95, 318-321)

W badanym okresie, wszystkie najstarsze budynki mieszkalne wyposażone były w instalację elektryczną i wodnokanalizacyjną, natomiast nie wszystkie posiadały pozostałe instalacje techniczne. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. w gaz sieciowy wyposażonych było 46,4% liczby najstarszych budynków ogółem, a wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. odsetek tych budynków wzrósł do 48,2%.

(dowód: akta kontroli str. 94)

¹⁵ Realizowany na podstawie Listu intencyjnego podpisanego przez Miasto Stołeczne Warszawa, Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. i Vattenfall Heat Poland S.A. Program powstał w związku z założeniami „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy na lata 2008-2012”, przyjętego Uchwałą Nr XLI/1272/2008 Rady m.st. Warszawy z dnia 2 października 2008 r.,

¹⁶ W 2011 r. ZGN otrzymał dodatkowo na realizację robót remontowych środki finansowe w wysokości 894,4 tys. zł Środki zaplanowane w ramach planu remontów na 2011 r. wynosiły 5.666 tys. zł.

ZGN doposażał budynki w instalacje c.o. i c.c.w., w ramach realizowanego programu „Ciepło sieciowe w budynkach komunalnych”, jednak stan wyposażenia budynków w przedmiotowe urządzenia nie uległ znacznej poprawie.

W badanym okresie, liczba najstarszych budynków wyposażonych w c.o. i w c.c.w., w stosunku do liczby najstarszych budynków mieszkalnych ogółem, wzrosła i stanowiła:

- wyposażonych w c.o. - 10,1% wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. i 14,6% wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.,
- wyposażonych w c.c.w., - 5,2% wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. i 9,2% wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

W najstarszym zasobie występowały również budynki bez podłączenia do centralnej kanalizacji, wyposażone w kanalizację lokalną (bezodpływową). W badanym okresie liczba ich uległa zmniejszeniu z 20 budynków do 17 wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 94, 397)

W latach 2011 - 2013 prowadzono inwestycje w zakresie modernizacji stanu technicznego budynków mieszkalnych zarządzanych przez ZGN służące poprawie stanu technicznego budynków, wyposażenia i standardu:

- realizowaną w latach 2011 - 2014 modernizację kamienicy przy ul. Lubelskiej 23, obejmującą m.in.: roboty ogólnobudowlane rozbiórkowe, demontażowe instalacji, konstrukcyjne, wyposażenie we wszystkie instalacje (z.w., c.o., c.c.w., gaz, instalacja elektryczna, domofonowa, tv), elewacje, stolarkę okienną i drzwiową, balkony, podjazd dla niepełnosprawnych, montaż dźwigu osobowego,

- realizowane w latach 2010 - 2011 ocieplenie budynków wraz z elewacją przy ul: Grochowskiej 250, Skaryszewskiej 13, Targowej 12, Grochowskiej 171a, Grochowskiej 215, Igańskiej 21, Kickiego 2, Kobielskiej 86, Kordeckiego 3 i 5, Liwieckiej 34, Pustelnickiej 20, Zamienieckiej 57, 59, 81, 83, 85, Żółkiewskiego 1, Kawczej 51, 45, 45a, Znicza 2.

Działania w zakresie remontów, modernizacji i doposażeń budynków komunalnych realizowane były na podstawie zatwierdzonych i przyznanych kwot w planie finansowym jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 94, 397)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4. Kształtowanie kosztów eksploatacji i utrzymania budynków komunalnych

W latach 2011-2013 nastąpił spadek wydatków bieżących obejmujących m.in. wydatki na: utrzymanie jednostki (płace, narzuty), utrzymanie nieruchomości, remonty, likwidacje awarii i prace konserwacyjne. Wydatki te w 2013 r. w stosunku do 2011 r. stanowiły 88,1% (w latach 2011-2013 wydatki te wynosiły: 91.697,9 tys. zł, 83.105,2 tys. zł i 80.758,4 tys. zł).

Koszty związane z zadaniami dotyczącymi zarządu i bieżącej eksploatacji budynków komunalnych będących w zarządzie ZGN, w okresie 2011-2013 były wyższe od

uzyskanych przychodów z tytułu gospodarowania zasobem. W odniesieniu do najstarszych budynków komunalnych koszty te stanowiły odpowiednio: 116,9% przychodów zrealizowanych z tych zasobów w 2011 r., 113,2% w 2012 r. i 109,7% w 2013 r.

Na wymiar wysokości uzyskiwanych przychodów z tytułu gospodarowania zasobem wpływały m.in. zaległości w opłatach użytkowników lokali mieszkalnych.

Wg danych ZGN, zaległości te wynikały w głównej mierze z trudnej sytuacji materialnej mieszkańców. Znaczną część najemców stanowiły bowiem osoby bezrobotne lub starsze, utrzymujące się z niewielkich rent lub emerytur, mające kłopoty z zaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych.

ZGN podejmował szereg działań zmierzających do odzyskania zaległości w opłatach czynszowych, polegających m.in. na: wystaniu do dłużników upomnień i wezwań do zapłaty, zleceniu komornikom egzekucji należności.

(dowód: akta kontroli str. 95-96)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5. Zapewnienie i wykorzystanie środków finansowych na poprawę stanu technicznego zasobu

Opis stanu
faktycznego

Zaplanowane dla ZGN środki w budżecie m.st. Warszawy, w okresie 2011-2013 pozwalały na prowadzenie bieżącej konserwacji oraz na wykonywanie obowiązkowych przeglądów technicznych instalacji, jednak z uwagi na ograniczoną ich wysokość, środki w pierwszej kolejności kierowane były na przeprowadzanie remontów likwidujących zagrożenia i wynikających z decyzji PINB. Wielkość środków finansowych przeznaczanych do dyspozycji ZGN była niewystarczająca aby zapewnić systematyczną poprawę stanu technicznego wszystkich wymagających takich działań budynków (poza budynkami objętymi zadaniami i programami inwestycyjnymi).

(dowód: akta kontroli str. 96, 398)

Projekty planów finansowych ZGN przygotowywane były z uwzględnieniem określonych na etapie prac nad budżetem miasta limitów środków finansowych. ZGN wnioskował o przyznanie środków w takiej wysokości, jaka była przewidziana w prognozie finansowej wydatków na dany rok w budżecie. ZGN na etapie konstruowania projektu budżetu w poszczególnych latach, wskazywał na niedobór środków, na konieczne do wykonania prace remontowe. Ujęte w kolejnych budżetach kwoty środków przeznaczonych na remonty stanowiły od 51% do około 22% zgłaszanych przez ZGN potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 395-396)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷, wnosi o:

1. Zintensyfikowanie działań w celu realizacji zaleceń wynikających z decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.
2. Zapewnienie wykonywania kontroli okresowych w wymaganych terminach.
3. Zapewnienie rzetelności w prowadzeniu ksiąg obiektu budowlanego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Infrastruktury Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa....., dnia 05.09.2016r
miejsowość data

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Infrastruktury

Kontroler
Wojciech Tokarski
Główny specjalista k.p.

W. Tokarski
podpis

Dyrektor
Tomasz Emiljan

T. Emiljan
podpis

¹⁷ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

